

SAKSUTSKRIFT

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
43/11	Eldrerådet	26.09.2011
47/11	Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	27.09.2011
73/11	Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg	27.09.2011
242/11	Hovedutvalg for overordnet planlegging	03.10.2011

HØRINGSUTTALELSE- FORSLAG TIL FORSKRIFTSENDRINGER OG NYE FORSKRIFTER SOM FØLGE AV SAMHANDLINGSREFORMEN

Vedtak

Høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Rett utskrift

Reidun J. Hagen
Konsulent

Sendt:

- Saksbehandler til videre forføyning

Saksprotokoll i Hovedutvalg for overordnet planlegging - 03.10.2011

Behandling

Av 11 representanter var 11 tilstede medregnet møtende vararepresentant.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Saksprotokoll i Hovedutvalg for helsevern og sosial omsorg - 27.09.2011

Behandling:

Av 11 representanter var 11 tilstede medregnet møtende vararepresentant.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Saksprotokoll i Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 27.09.2011

Behandling:

Av 9 representanter var 9 tilstede medregnet møtende vararepresentant.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Saksprotokoll i Eldrerådet - 26.09.2011

Behandling

Av 8 representanter var 8 tilstede medregnet møtende vararepresentant.

Votering: Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

RÅDMANNENS INNSTILLING

Høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.

Ullensaker, 31.08.2011

Arne Bruknapp
rådmann

Saksbehandler: Jan Janssen
Vedlegg: Forslag til nye forskrifter, §§ 13.1 og 13.2
Saksdokumenter: Høringsbrev- og notat - samhandlingsreformen - forslag til forskriftsendringer og nye forskrifter som følge av Prop. 91 L (2010-2011) Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester

SAKEN GJELDER

Ullensaker kommune har fra Helse- og omsorgsdepartementet mottatt høringsforslag til endringer i eksisterende forskrifter og forslag til nye forskrifter som følge av at Stortinget 17. juni 2011 vedtok ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, samt endringer i en rekke andre lover.

Departementet angir følgende som bakgrunn for endringsforslagene:

Ny kommunal helse- og omsorgstjenestelov tydeliggjør kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester, uten at kommunene samtidig pålegges bestemte måter å organisere tjenestene på. Kommunens plikter videreføres, men foreslås utformet mer overordnet og profesjonsnøytralt. Dette vil gi kommunene et tydeligere og mer helhetlig ansvar, samt større frihet til å organisere og tilpasse tilbudet i samsvar med lokale behov. Det juridiske skillet mellom helsetjenester og omsorgstjenester oppheves. I stedet legges det til rette for en felles helse- og omsorgstjeneste med felles regelverk, herunder felles klage- og tilsynsinstans. Pasient- og brukerrettigheter knyttet til kommunale helse- og omsorgstjenester videreføres og samles i pasient- og brukerrettighetsloven.

Samhandlingsreformen fremhever kommunens ansvar for helsefremmende og forebyggende arbeid. Kommunene har allerede i dag et slikt ansvar, men dette tydeliggjøres i loven. Lovendringene skal sikre bedre samhandling innad i kommunen, men også mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Pasienter og brukere skal sikres mer helhetlige og koordinerte tjenester gjennom forpliktende samarbeidsavtaler og avtalte behandlingsforløp.

Departementet foreslår i denne omgang hovedsakelig nye forskrifter og endringer i eksisterende forskrifter som må være på plass før den nye lovgivningen settes i kraft. Øvrige forskrifter vil ved behov bli gjennomgått senere. Som det vil fremgå foreslås det flere enkeltstående nye forskrifter. Parallelt med høringen vil departementet vurdere om flere av disse kan samles i fellesforskrifter.

Hovedtrekk i forslaget

I høringsnotatet foreslår departementet blant annet:

1. Ny forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

Her reguleres kommunen betalingsplikt for pasienter som er definert som utskrivningsklare av og fra Spesialisthelsetjenesten og som blir liggende i sykehus i påvente av et kommunalt tilbud. Sentrale temaer i forslaget til ny revidert forskrift er når en pasient skal anses som utskrivningsklar, hvilket ansvar tjenestenivåene har for utskrivningsklare pasienter, varsling og tidspunkt for når betalingsplikten inntreffer.

2. Ny forskrift om kommunal medfinansiering.

Det er en forventning om at kommunen skal forebygge sykdom og bygge opp gode tjenestetilbud i kommunen for å redusere innbyggernes behov for spesialisthelsetjenester. Som et insitament til denne utviklingen innføres en medfinansieringsplikt for kommunen knyttet til medisinske innleggelser. Kommunen skal belastes 20 % av kostnaden ved disse innleggelsene. Unntatt er kirurgi, fødsler, nyfødte barn og pasientbehandling med kostbare biologiske legemidler.

3. Forslag til endringer i Norsk pasientregisterforskrift.

Norsk pasientregister skal brukes som datagrunnlag for fakturering av kommunen i forbindelse med utskrivningsklare pasienter og medisinske innleggelser. Endringen i forskrift er nødvendig for å åpne for flere data inn i dette registeret. Forslag til endring av forskrift har ingen konsekvens for kommunen.

4. Fordeling av kostnader mellom kommuner.

Forskriften beskriver hjemkommunes ansvar for å dekke utgifter ved helse- og omsorgstjenester når en innbygger får tjenester ved en institusjon i en annen kommune. For tjenester i forbindelse med utskrivning fra institusjon kan det fremmes krav om refusjon fra hjemkommune kun dersom det er oppnådd enighet med den kommune som var oppholdskommune før innleggelse i institusjon. Forskriften innebærer ingen innholdsmessig endring fra dagens praksis.

5. Forslag til disponering av kontantytelser fra folketrygden.

Departementet foreslår primært å oppheve de fire forskriftene om institusjoners disponering av kontantytelser fra folketrygden på vegne av beboere. Departementet foreslår at beboernes økonomi i hovedsak skal forvaltes av beboeren selv, pårørende eller hjelpeverge, ikke institusjon. Sekundært, dersom hørings svarene viser at det likevel eksisterer et klart behov for reglene om institusjonenes disposisjonsrett, vil departementet vurdere å fastsette en felles forskrift. Forskriftene om felles trivselsordning foreslås foreløpig videreført.

6. Forslag til forskrift om vederlag for kommunal helse- og omsorgstjenester utenfor institusjon.

Dagens omstendelige regulering av hva det ikke kan kreves vederlag for, erstattes med regler om hvilke tjenester det faktisk kan kreves vederlag for (praktisk bistand med unntak av tjenester i forbindelse med personlig stell, egenomsorg, brukerstyrt personlig assistanse). Dette er i tråd med ny helse- og omsorgstjenestelov § 11-2, hvor det bare kan kreves vederlag for tjenester som uttrykkelig er nevnt i lov eller forskrift. Forskriften om vederlag for kommunal legehjelp og fysikalsk behandling foreslås videreført i sin helhet.

7. Forskrift om institusjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten.

Forskriften har som formål å klargjøre hva som menes med institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven. Konsekvensene av om et kommunalt tjenestetilbud regnes som institusjon har betydning i flere rettslige sammenhenger, blant annet i forhold til enkeltvedtak, brukerbetaling og rett til pasientskadeerstatning. Videre foreslås det fastsatt i forskrift at helsepersonellovens regler om dokumentasjonsplikt ikke skal komme til anvendelse for personell som yter tjenester omfattet av helse- og omsorgstjenesteloven som ikke er å anse for helsehjelp.

8. Forslag til endring av forskrift om individuell plan og koordinator etter helse- og omsorgstjenestelovgivningen.

Det er nå en lovfestet plikt for kommunen å oppnevne koordinator og til å ha koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering. Det er lovfestet at koordinerende enhet skal ha overordnet ansvar for arbeidet med individuell plan og for oppnevning og oppfølging av koordinatorene. Dette ansvaret er flyttet fra tidligere forskrift til ny lov om helse- og omsorgstjenester. Nytt i forskrift er at ansvaret for å koordinere arbeidet med individuell plan ligger på kommunen i de saker hvor bruker har behov for tjenester fra både spesialisthelsetjenesten og kommunen.

9. Koordinerende enhet – forskrift om habilitering og rehabilitering.

Ny forskrift er en videreføring av dagens forskrift, med en presisering av at rehabilitering kan være både sosial, psykososial og medisinsk.

10. Forskrift om oppjustering av driftsavtalehjemler.

I forbindelse med omlegging av finansieringsansvaret for private fysioterapeuter med driftsavtale, hvor større del av finansieringen legges til kommunene og det ikke gis adgang til å opprette mindre enn 40 % driftstilskudd, er det foreslått regler for hvordan økning av driftsavgifter for de med små driftstilskudd kan utlyses internt.

VURDERINGER/DRØFTINGER

De største endringer fra tidligere forskrifter er en presisering av kommunens ansvar for forebygging og rehabilitering og at kommunen i ny lov får medfinansieringsansvar for medisinske pasienter og utskrivningsklare pasienter.

FORSLAG TIL HØRINGSUTTALELSE

Ullensaker kommune vil gi innspill til framlagte forslag til forskrifter.

Høringsuttalelsen begrenses til de følgende forskrifter:

1. Forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.
2. Forskrift om kommunal medfinansiering
3. Forskrift om hva som skal anses for institusjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten
4. Forskrift om helsepersonellovens anvendelse for personell som yter tjenester omfattet av helse- og omsorgstjenesteloven
5. Forskrift om individuell plan, herunder bestemmelser om koordinator

De øvrige forslag til endring av eksisterende forskrifter har Ullensaker kommune ingen kommentarer til eller innvendinger mot.

Ad1: Forslag til ny forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter.

§ 3 Spesialisthelsetjenestens ansvar for vurdering og varsling.

I forslag til forskrift skal spesialisthelsetjenesten innen 24 timer etter innleggelse vurdere om pasienten må skrives ut til helse- og omsorgstjenester i hjemmet eller i en kommunal institusjon og varsle kommunen om dette. Forskriftens fokus på varsling innen 24 timer som det eneste håndfaste kriteriet for å kunne definere en pasient som utskrivningsklar anses som uheldig.

Dette kan føre til at sykehuset for sikkerhets skyld melder en rekke pasienter til kommunen innen denne fristen, også pasienter som ikke vil trenge oppfølging fra kommunen.

Tildelingsavdelingen og hjemmetjeneste i kommunen kan få økt belastning og settes i en beredskap som ikke er reell. Det som er av betydning for kommunen er å få en rimelig varslings med nødvendig informasjon om funksjonsnivå og bistandsbehov til pasienten, ikke at denne meldingen kommer innen 24 timer etter innleggelse.

I forslaget skal spesialisthelsetjenesten vurdere om pasienten må skrives ut til helse- og omsorgstjenester i hjemmet eller i en kommunal institusjon og varsle kommunen om dette. Spesialisthelsetjenesten skal ikke vurdere om dette skal tilbys i hjemmet eller i institusjon. Denne vurderingen må kommunen gjøre. Det bør heller presiseres at spesialisthelsetjenesten skal vurdere om det vil være behov for videre oppfølging, skissere forventet bistandsbehov, anslå utskrivningstidspunkt og varsle kommunen om dette. Så er det opp til kommunen å finne et faglig forsvarlig tjenestetilbud.

§ 4 Vilkår for at en pasient skal anses som utskrivningsklar

”En pasient er utskrivningsklar når en lege i spesialisthelsetjenesten vurderer at det ikke er behov for ytterligere behandling i spesialisthelsetjenesten. Avgjørelsen skal være basert på en individuell medisinskfaglig vurdering. Når en pasient er definert utskrivningsklar skal spesialisthelsetjenesten umiddelbart varsle kommunen...”

Denne definisjonen av utskrivningsklar pasient er ikke utfyllende nok som en klargjøring og presisering av nytt lovverk og som en rettesnor for praksis som skal reguleres nærmere i avtaler mellom helseforetak og kommuner.

I Prop. 91L, Forslag til ny Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. varsler departementet under 40.6.3 at det vil bli utarbeidet forskrifter som skal fastsette kriterier for når en pasient er utskrivningsklar. Videre at ”det legges til grunn at det benyttes en felles nasjonal definisjon av hvilke pasienter som er utskrivningsklare. Fordelingen av hva som skal inngå i nasjonale kriterier i forskrift og hva som skal overlates til partene å fastsette gjennom samarbeidsavtalene vil også måtte vurderes i forbindelse med forskriftsarbeidet. Det legges ikke opp til at partene kan avtale seg bort fra den nasjonale definisjonen av utskrivningsklare pasienter.”

Forslag til ny forskrift svarer ikke til denne meldte presiseringen.

I gjeldende forskrifter om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter er det opplistet en rekke punkter som må være ivaretatt før en pasient kan defineres som utskrivningsklar, som nødvendige avklaringer, standpunkt til diagnose(r), videre plan for oppfølging av pasienten, pasientens samlede funksjonsnivå, forventet framtidig utvikling skal være vurdert og plan for evt. videre oppfølging fra spesialisthelsetjenesten.

I foreliggende forslag til nye forskrifter er det eneste kriteriet at lege i spesialisthelsetjenesten mener det ikke er behov for videre behandling i spesialisthelsetjenesten og at varslingsprosedyren er fulgt. Dette anses ikke som tilstrekkelig.

Forslaget til ny forskrift gir ikke grunnlag for en åpen og transparent dialog mellom likeverdige parter.

Definisjonsmakten på utskrivningsklar pasient ligger utelukkende på lege i spesialisthelsetjenesten. Det er rimelig at den medisinske vurdering ligger der, men det var forventet at forskriftene skulle definere hvilke prosessuelle krav som skulle stilles til spesialisthelsetjenesten som grunnlag for en god pasientflyt over til kommunehelsetjenesten. Fremlagte forslag til forskrift er ikke egnet som en nasjonal definisjon av hvilke pasienter som kan defineres som utskrivningsklare. Det legges opp til at en presisering av begrepet ”utskrivningsklar” skal være en del av samarbeidsavtalene som skal inngås mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene, men med en så utydelig føring kan håndteringen av hele forskriften bli ulik.

Ullensaker kommune anbefaler en tydeligere presisering av hvordan begrepet ”utskrivningsklar pasient” skal forstås, med tilsvarende konkretiseringen i gjeldende forskrift,

som er egnet som referanseramme i dialog mellom kommune og helseforetak. Uten denne presiseringen gjennom nasjonal forskrift kan dialogen bli vanskelig.

§ 5 Kommunens ansvar

”Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å kunne ta imot pasienten fra den datoen det er varslet om utskrivning, jf. § 3.

Kommunen skal etter å ha mottatt melding fra spesialisthelsetjenesten om en utskrivningsklar pasient, jf. § 4 tredje ledd, gi beskjed om kommunen kan ta imot pasienten og fra hvilket tidspunkt. Kommunen skal avgi svar straks. Dette gjelder ikke dersom det foreligger omstendigheter utenfor kommunens kontroll som ikke gjør det mulig å avgi svar.”

For at kommunen skal kunne planlegge nødvendige tjenester er det avgjørende at tilstrekkelig informasjon om funksjonsnivå osv, som beskrevet i gjeldende forskrifter, foreligger.

I utkast til nye forskrifter er det ikke definert noen krav til dette fra spesialisthelsetjenesten, kun at de skal varsle om en utskrivningsklar pasient som har behov for oppfølging i kommunen. Erfaringen viser at det forekommer at pasienter skrives ut til kommunen uten tilstrekkelig informasjon som epikrise og medisinsliste. Grunnleggende prosedyrekrav vil skape forutsigbarhet for både kommunene og spesialisthelsetjenesten.

Slike krav vil også sikre en god dialog mellom tjenestenivåene og på den måten forhindre unødvendige reinnleggelser som følge av dårlig kommunikasjon.

Forskrifter skal ikke innholde detaljerte prosedyrer, men tydelige føringer. Det gjør ikke det framlagte forslag til forskrifter.

Kommunen har plikt til å svare på melding om utskrivningsklar pasient straks. Dersom dette gjelder en kjent pasient som skal tilbake til samme tjenestetilbud som tidligere, er dette uproblematisk. Men dersom det meldes om en utskrivningsklar pasient med omfattende bistandsbehov, som er ukjent for kommunen og krever etablering av nye tjenester, kan ikke en slik melding besvares utenfor ordinær kontortid uten betydelig opprusting av mottaksapparatet i kommunen. Vedtak om tjenester fattes i dag av tildelingsavdelingen i kommunen som ikke er døgn eller helgebemannet.

Forskriftens formulering *”kommunene skal avgi svar straks”* krever en presisering. Ullensaker kommune mener det ikke kan forventes svar fra kommunen før påfølgende virkedag og at denne dagen blir første dag at betalingsplikten slår inn dersom kommunen ikke kan ta imot pasienten.

§ 6 Tidspunkt for betaling og krav til rapportering

”Betalingsplikten inntreffer fra den dagen pasienten blir erklært utskrivningsklar og de øvrige vilkårene i §§ 3 og 4 er oppfylt, og kommunen har gitt beskjed om at de ikke kan motta pasienten, jf. § 5 andre ledd...”

Tidspunkt for når betalingsplikten inntreffer må defineres nærmere.

Skal en pasient som meldes utskrivningsklar kl 23.00 belastes kommunen denne dagen? Skal en pasient som meldes utskrivningsklar fredag ettermiddag kl 15.45 belastes kommunen hele helgen og påfølgende mandag? Skal kommunen belastes for den dagen pasienten skrives ut? Denne forskriften har store økonomiske konsekvenser for kommunene og trenger tydeligere presiseringer for å unngå ulik håndtering og konflikter.

Pasientforløpene i sykehus er ofte korte. Det kan være vanskelig for kommunen å etablere et tilbud i løpet av timer. Forskriften må definere hva som er nødvendig tid for varsling før betalingsplikten iverksettes.

Ullensaker kommune mener betalingsplikten kan iverksettes første virkedag etter varsling om utskrivningsklar pasient.

§ 7 Krav på redegjørelse

”Kommunen kan kreve å få en redegjørelse for de vurderinger spesialisthelsetjenesten har foretatt etter §§ 3 og 4.

Redegjørelsen skal inneholde tilstrekkelig og nødvendig informasjon slik at kommunen kan etterprøve at vurderingene foretatt av spesialisthelsetjenesten er i tråd med bestemmelsene i forskriften her.”

Forslag til forskrifter har en definisjon på utskrivningsklar pasient som er knyttet til legens medisinske vurdering av om det er behov for oppfølging i spesialisthelsetjenesten eller ikke og at dette varsles kommunen innen 24 timer etter innleggelse. Når dette er innfridd iverksettes betalingsplikten dersom kommunen ikke tar imot pasienten. Meldingsfristen kan kontrolleres, men det er vanskeligere å etterprøve legens medisinske vurdering. De gjeldende forskrifter med krav om redegjørelse for medisinske avklaringer som er gjort, standpunkt til diagnose(r), videre plan for oppfølging av pasienten, pasientens samlede funksjonsnivå, forventet framtidig utvikling skal være vurdert og plan for evt. videre oppfølging fra spesialisthelsetjenesten er det mulig å etterprøve. Disse kravene er også en forutsetning for å lykkes i gode pasientforløp.

I nytt forslag til forskrifter er kravene til redegjørelse for lite presise. Når definisjonen av ”utskrivningsklar pasient” også er for lite konkret, kan dialogen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen og vurdering av om forskriftene er fulgt være vanskelig.

§ 8 Klage

”Fylkesmannen behandler klage etter §§ 3,4,5,6 og 7.”

Fylkesmannen kan vurdere om varslingsfristen er fulgt. Legens medisinske vurdering er det vanskeligere å overprøve. Fylkesmannen ville hatt bedre grunnlag for å vurdere om forskriften var fulgt dersom forskriften definerte ”utskrivningsklar pasient” tydelig.

Oppsummering:

Forslag til forskrift om kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter er utydelig som presisering av nytt lovverk og som rettesnor for praksis.

Begrepet ”utskrivningsklar pasient” er kun knyttet til spesialisthelsetjenestens vurdering av om det er behov for spesialisthelsetjenester og til varsling av kommunen ved behov for oppfølging. Dette anses som utilstrekkelig som rettesnor for god praksis og som kjøreregler for god dialog mellom spesialisthelsetjeneste og kommune.

Departementet legger opp til at nærmere utdypning av prosedyrer skal inn i samarbeidsavtalene mellom helseforetak og kommune. Forskriftene gir lite eller ingen føring for disse avtalene, noe som er uheldig. Forskriften må gi tydeligere føringer og krav til prosedyrer. Disse kan utdypes nærmere i Samarbeidsavtaler mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene.

Ad.2 Forslag til forskrift om kommunal medfinansiering

Forslag til forskrift om kommunal medfinansiering beskriver hvilke diagnoser som omfattes, hvor stor andel av kostnadene kommunen skal dekke, øvre tak for hvor mye kommunen skal dekke og hvordan dette skal beregnes ut i fra Innsatsstyrt finansiering(ISF) og Diagnoserelaterte grupper (DRG)-poeng. Det er et etablert system som gir en forutsigbar ramme for medfinansieringen.

Hva skjer når en pasient blir re-innlagt med samme diagnose kort tid etter utskrivning? Da kan spørsmål reises om pasienten reelt sett var ferdigbehandlet, om spesialisthelsetjenesten erklærte pasienten som utskrivningsklar for tidlig. Det er da urimelig om kommunen skal belastes for en ny innleggelse med samme diagnose.

Det framkommer av høringsnotatet at departementet skal se nærmere på retningslinjer for kommunal medfinansiering i tilknytning til retningslinjene for ISF. I denne forbindelse vil departementet også foreta en vurdering av eventuell betaling for reinnleggelser. Dette tar departementet sikte på å framlegge i Prop.S 1 for 2012.

Spørsmålet om forståelse av ansvar for finansiering ved reinnleggelser er et vesentlig punkt. Ullensaker kommune mener medfinansieringsplikten ikke skal gjelde når pasient reinnlegges med samme diagnose kort tid etter utskrivning, og at dette må defineres nærmere.

Ad.3 Forslag til Forskrift om institusjon i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Bakgrunnen for forslag til ny forskrift er å klargjøre hva som regnes som institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven. Institusjon som gir helsetjenester kommer inn under helsepersonelloven og medfører bl.a. krav til dokumentasjon. Institusjoner som yter helsehjelp er innenfor virkeområdet til Pasientskadeloven.

Presisering av hva som regnes som institusjon og innholdet i tjenestene er derfor svært viktig. Fremlagte forslag til forskrifter er ment å tydeliggjøre institusjonsbegrepet, men lykkes bare delvis siden krav til innhold i tjenestene er utelatt.

§ 1 Institusjon etter helse- og omsorgstjenesteloven

Følgende tjenester blir definert som institusjon: Sykehjem, aldershjem, bolig med heldøgns helse- og omsorgstjenester for barn og unge under 18 og bolig med heldøgns helse- og omsorgstjenester for rusmiddelavhengige.

Helse- og omsorgstjenesteloven gir hjemmel for å fastsette nærmere bestemmelser med krav til innhold i de kommunale helse- og omsorgstjenestene og å fastsette hvilke institusjoner som skal omfattes av helseinstitusjonsbegrepet.

Krav til innhold i sykehjem er nærmere definert i Forskrift for sykehjem. Noen tilsvarende forskrift for aldershjem, barnebolig eller institusjon for rusmiddelavhengig finnes ikke.

Innholdet i disse tilbudene er varierende. Ordlyden "helse- og omsorgstjenester", som er knyttet til både bolig for barn og tilbud til rusavhengige kan tyde på at det kreves at tilbudet skal inneholde helsetjenester og at det er utdannet helsepersonell tilstede.

Hvor går grensen mellom helsetjenester og omsorgstjenester. Dette er ikke tydelig definert. Denne grenseoppgangen er viktig når definisjonen av institusjon er knyttet til at det skal ytes helsetjenester. Er det nok at institusjonen utleverer medisin og derfor må ha helsepersonell til utdeling? Istedenfor en uttømmende oversikt over hva som regnes som institusjon, burde det heller konkretiseres hvilke kriterier som må innfris for å falle inn under institusjonsbegrepet. Betegnelsen på ulike tilbud i kommunene endres stadig, så den foreslåtte uttømmende liste er allerede utdatert. Sykehjem brukes ikke så ofte lenger. Like vanlig er bo - og behandlingssenter, pleie- og omsorgssenter. En oversikt over kriterier til institusjonsbegrepet ville også være til hjelp for å fastsette hva som ikke er en institusjon. Noe som er viktig når begrep som omsorgsbolig, Omsorg +, seniorsenter osv stadig brukes.

§ 2 Institusjon under den kommunale helse- og omsorgstjenesten etter pasientskadeloven.

”Som institusjon etter pasientrettighetsloven § 1 første ledd bokstav a regnes institusjon etter § 1 i forskriften her, ”med unntak av institusjoner der formålet med oppholdet primært ikke er å motta helsehjelp, herunder aldershjem og bolig med heldøgns helse- og omsorgstjenester til rusmiddelavhengige.”

§ 1 definerer aldershjem og bolig til rusmiddelavhengige som institusjon dersom det er heldøgns helse- og omsorgstjenester. Pasientrettighetsloven gjelder bare dersom formålet med oppholdet primært er å motta helsehjelp. Hvordan skal dette avgrenses? Enten mottas helsehjelp eller ikke. Graden av denne hjelpen kan ikke være bestemmende for om pasientrettighetsloven skal gjelde.

Ad.4 Forslag til ny forskrift om helsepersonellovens anvendelse

Ny helse- og omsorgstjenestelov opphever det lovmessige skillet mellom helsetjenester og sosialtjenester i kommunen. En konsekvens av denne sammenslåingen er at alt personell som faller inn under den nye loven i utgangspunktet er å anse som helsepersonell og har plikt til å dokumentere i henhold til pasientjournalforskriften, som pr. i dag har et sterkt helsefaglig fokus.

I Helse- og omsorgstjenesteloven § 2-1 åpnes det for at departementet i forskrift kan regulere nærmere på hvilken måte de ulike bestemmelsene i Helsepersonelloven skal gjelde for personell som ikke er helsepersonell.

§ 1 Helsepersonellovens anvendelse for mottakere av omsorgslønn.

Det foreslås at mottakere av omsorgslønn ikke skal omfattes av helsepersonelloven og dette støttes av Ullensaker kommune.

§ 2 Dokumentasjonsplikt.

Det foreslås at kun de som yter helsehjelp skal ha dokumentasjonsplikt. Dette støttes ikke. Dokumentasjon gjennom journal gir en oversikt over tiltak som er satt i verk, observasjoner og vurderinger og bidrar til kommunikasjon mellom personell som jobber med samme bruker. Journalen kan også tjene som bevis i pasientskadesaker eller tilsynssaker.

Det er i dag primært helsepersonell som har dokumentasjonsplikt, men krav til dokumentasjon bør også gjelde yrkesgrupper og tjenester som tidligere lå under sosialtjenesteloven, som f. eks miljøarbeidere som arbeider målrettet med tiltak knyttet til adferd eller arbeidstrening.

Dette for å kunne dokumentere hvilke tiltak som er iverksatt og resultatet av disse.

Målgruppen for denne dokumentasjonen kan være brukeren selv, eventuelt pårørende eller samarbeidspartnere som jobber med samme bruker.

For at utvidet dokumentasjonsplikt skal være et nyttig redskap for samarbeid på tvers av profesjoner i sammensatte saker, er dagens datasystemer en betydelig utfordring, siden ulike fagsystemer ikke kan kommunisere med hverandre. Dette må løses dersom journal skal bli et redskap for tverrfaglig samarbeid.

Støttekontakter, mottakere av omsorgslønn og de som yter praktisk bistand bør ikke ha dokumentasjonsplikt. Unntaket er dersom disse tjenestene er sentrale i et omfattende tverrfaglig tilbud til en bruker.

Ad.5 Forslag til endring av forskrift om individuell plan og koordinator etter helse- og omsorgslovgivningen.

I ny lov om helse - og omsorgstjenester er retten til individuell plan, koordinator og koordinerende enhet lovbestemt. Dette krever endringer i forskrift om individuell plan.

§ 4a og 4b, Koordinator i kommunen og i spesialisthelsetjenesten.

Kommunen og spesialisthelsetjenesten får en lovpålagt plikt til å tilby koordinator til pasienter/brukere som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, uavhengig av om pasient/bruker ønsker individuell plan eller ikke. Koordinator skal sørge for nødvendig oppfølging, sikre samordning av tjenestetilbudet og framdrift i arbeidet med individuell plan der dette er søkt om og innvilget.

Departementet har stor tro på bruk av individuell plan og nødvendigheten av koordinator i dette arbeidet og lov og forskrift forsterker dette budskapet.

§ 5a Ansvar for å melde fra om behov for individuell plan og koordinator.

Personell under helse - og omsorgstjenesteloven skal snarest mulig gi melding om pasient/brukers behov for individuell plan og koordinator til koordinerende enhet for habiliterings - og rehabiliteringsvirksomhet i kommunen eller spesialisthelsetjenesten. Dette definerer ansvaret for å påse at nødvendige handlinger for bedre koordinering av tjenester ligger på mange. Ansatte i skoleverket er imidlertid holdt utenfor. En samordning med aktuelt lovverk innen skolesektoren er ønskelig.

§ 6 Ansvar for å utarbeide individuell plan.

Koordinerende enhet i kommunens helse - og omsorgstjeneste og helseforetaket har plikt til å sørge for at individuell plan utarbeides for pasienter/brukere med behov for langvarige og koordinerte tjenester.

Dersom det er behov for tjenester fra både kommune og spesialisthelsetjeneste, har kommunen ansvar for at det utarbeides en individuell plan og at planarbeidet koordineres. Dette er en presisering av gjeldende forskrift. Hovedansvaret for koordinering er lagt til kommunen. I de fleste tilfeller er dette naturlig, siden hovedtyngden av tjenester som oftest gis fra kommunen. Det finnes imidlertid eksempler hvor spesialisthelsetjenesten er tyngst inne med tjenester. Da er det vanskelig for kommunen å gjøre en god jobb som koordinator. Det må åpnes for at koordineringsansvaret legges der det er naturlig og ut i fra brukers ønsker dersom det er mulig.

KONKLUSJON

Rådmannen anbefaler at forslag til høringsuttalelse gjengitt i saksframlegget sendes Helse- og omsorgsdepartementet som Ullensaker kommunes høringsuttalelse til foreslåtte nye forskrifter til Lov om kommunale helse og omsorgstjenester.

Melding om vedtak sendes:

- PRO enhetene
- RUF
- Helsevern